

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030

GEORÓŻNORODNOŚĆ

II warsztaty

11.10.2010

Katowice

Andrzej Tyc

Wydział Nauk o Ziemi

Uniwersytet Śląski

GEORÓŻNORODNOŚĆ

```
graph TD; A[GEORÓŻNORODNOŚĆ] --> B[Zasoby przyrody nieożywionej]; B --> C[Badania nad georóżnorodnością]; C --> D[Użytkowanie georóżnorodności]; D --> E[Ochrona georóżnorodności]; E --> F[Edukacja o georóżnorodności];
```

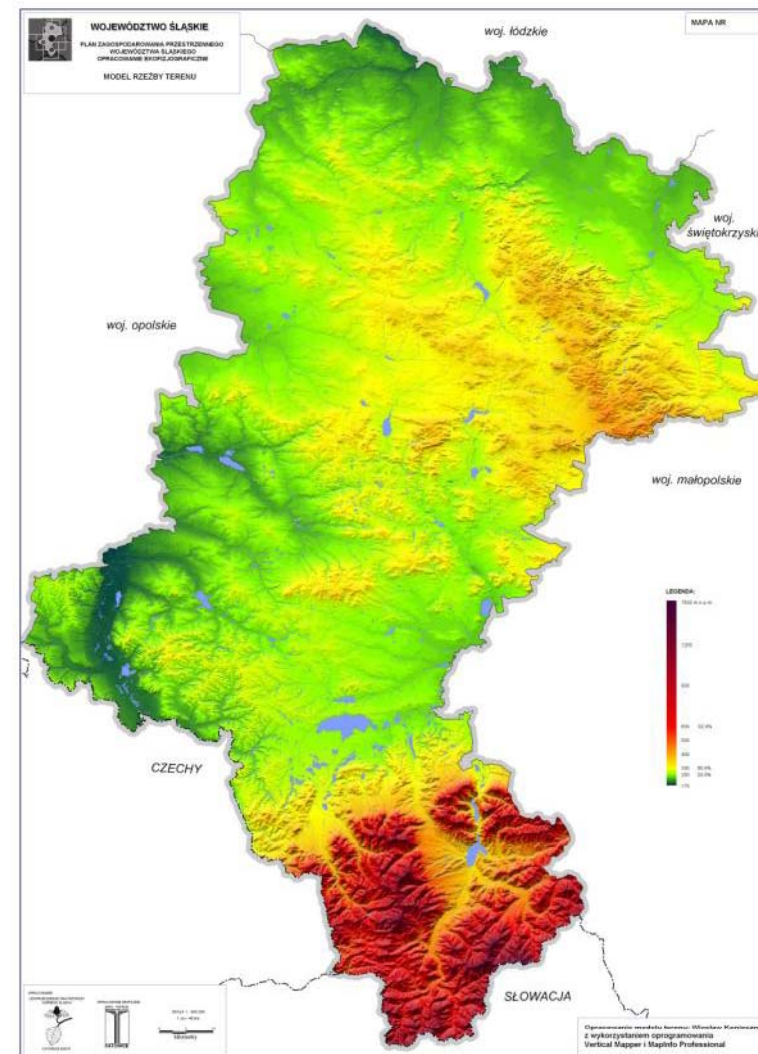
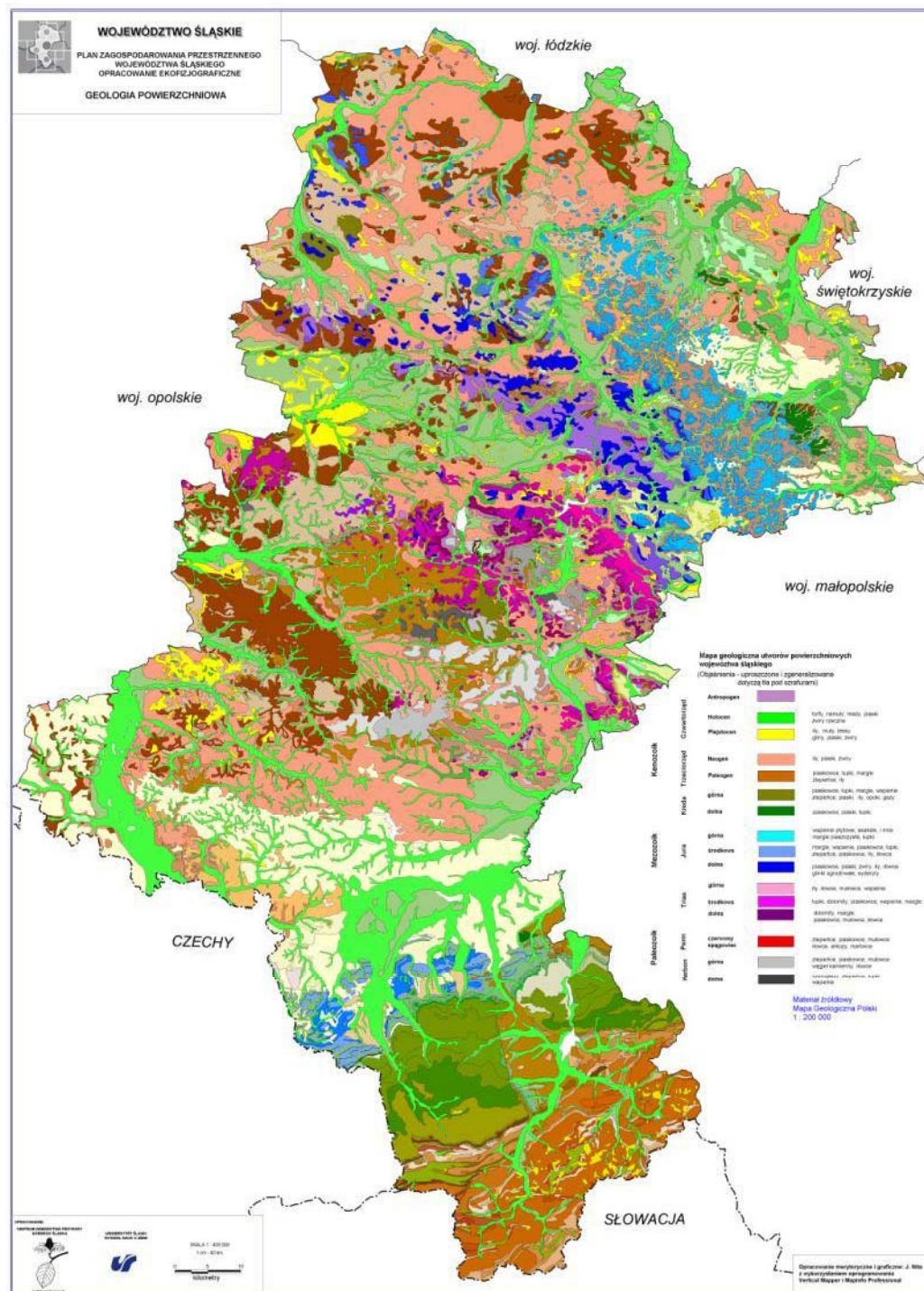
Zasoby przyrody nieożywionej

Badania nad georóżnorodnością

Użytkowanie georóżnorodności

Ochrona georóżnorodności

Edukacja o georóżnorodności

Duża georóżnorodność regionu – jedna z największych w Polsce i w Europie

ZASOBY PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

Zagrożenia i problemy

Potrzeby

Propozycje rozwiązań

Nierównomiernie rozpoznane i udokumentowane zasoby przyrody nieożywionej

Przeprowadzenie pełnego rozpoznania zasobów w skali regionu, przy użyciu jednolitej metodologii postępowania

Wykorzystanie potencjału naukowego i badawczego w regionie

Rozproszenie informacji i dokumentacji o zasobach przyrody nieożywionej

Koordinacja prac nad inwentaryzacją i bazą danych zasobów przyrody nieożywionej

Wykorzystanie i udoskonalenie istniejącego potencjału informatycznego w regionie (m.in. RSIP) do prowadzenia dokumentacji georóżnorodności

Ochrona zasobów przyrody nieożywionej niedostosowana do dużej georóżnorodności regionu

Szczegółowa waloryzacja zasobów przyrody nieożywionej na poziomie lokalnym i regionalnym

Opracowanie „*Czerwonej księgi przyrody nieożywionej województwa śląskiego*” i powiązanie z nią wieloaspektowej waloryzacji

Utrata walorów i obiektów przyrody nieożywionej

Zrozumienie faktu nieodwracalnych skutków degradacji walorów i zniszczeń obiektów przyrody nieożywionej

Kampania informacyjna o walorach i ochronie georóżnorodności – promocja

BADANIA NAD GEORÓŻNORODNOŚCIĄ

Zagrożenia i problemy

Duże rozproszenie instytucjonalne i tematyczne badań nad georóżnorodnością

Brak odpowiedniego finansowania badań przyrodniczych mających znaczenie dla regionu

Brak przełożenia wyników badań naukowych do praktyki ochrony przyrody, turystyki oraz gospodarki przestrzennej

Potrzeby

Koordinacja badań nad georóżnorodnością

Stworzenie bazy jednostek naukowo-badawczych i naukowców zajmujących się georóżnorodnością

Wsparcie finansowe dla instytucji i naukowców prowadzących badania dla regionu

Wykorzystanie wyników badań naukowych w planie zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju regionu

Propozycje rozwiązań

Opracowanie i przeprowadzenie ankiety zaplecza naukowego i badawczego oraz zainicjowanie powstania zespołu koordynującego prowadzenie i udostępnianie badań nad georóżnorodnością

Stworzenie systemu finansowania badań naukowych nad georóżnorodnością ze środków samorządowych – projekty zamawiane

Większe wykorzystanie jednostek naukowo-badawczych i naukowców w różnych etapach powstawania planów i strategii dla regionu

UŻYTKOWANIE GEORÓŻNORODNOŚCI

Zagrożenia i problemy

Degradacja zasobów przyrody nieożywionej w wyniku dzikiej eksploatacji surowców mineralnych

Degradacja walorów przyrody nieożywionej w wyniku rozwoju infrastruktury – inwestycji komunikacyjnych i przemysłowych, budownictwa mieszkaniowego

Obniżenie wartości georóżnorodności obszarów poeksploatacyjnych w wyniku rekultywacji

Potrzeby

Ograniczenie niekontrolowanego pozyskiwania kopalin oraz minerałów i skamieniałości

Opracowanie i wdrażanie precyzyjnych planów zagospodarowania przestrzennego, programów ochrony środowiska itp. na poziomie gminy, powiatu i regionu

Opracowanie koncepcji funkcjonowania górniczego obszaru po zakończeniu eksploatacji

Propozycje rozwiązań

Inicjowanie rozwiązań legislacyjnych ograniczających dewastację zasobów przyrody nieożywionej i krajobrazu w wyniku niekoncesjonowanej eksploatacji surowców mineralnych

Doprecyzowanie rozwiązań legislacyjnych oraz egzekwowanie przestrzegania prawa w zakresie gospodarki przestrzennej

Propagowanie i przestrzeganie dobrych praktyk w różnych dziedzinach życia gospodarczego i społecznego

Rozwój turystyki i rekreacji na terenach poeksploatacyjnych

OCRONA GEORÓŻNORODNOŚCI

Zagrożenia i problemy

Potrzeby

Propozycje rozwiązań

Niska skuteczność ochrony przyrody nieożywionej

Zrozumienie nieodwracalności degradacji obiektów przyrody nieożywionej

Monitorowanie skuteczności geoochrony (czynnej i biernej)

Wzmocnienie znaczenia ochrony ex-situ i finansowe zabezpieczenie działań podejmowanych przez muzea, jednostki naukowe

Niższy status geoochrony w systemie ochrony przyrody

Równe traktowanie ochrony wszystkich elementów przyrody, w tym przyrody nieożywionej

Kampania edukacyjna i promocyjna

Słabość organizacyjna (funkcjonalna) i finansowa ochrony przyrody

Konieczność wzmocnienia organizacyjnego i finansowego służb realizujących czynną ochronę przyrody

Jasne określenie kompetencji służb ochrony przyrody

Przeznaczanie na ochronę przyrody nieożywionej środków samorządowych oraz wykorzystanie możliwości finansowych WFOŚiGW do prowadzenia i monitorowania zabiegów ochronnych

„...Na wniosek dra Piwowara, prezydenta m. Dąbrowy Górniczej oraz delegata P.K.O.P., przedstawił koserwator pan Jerzy Remer na posiedzeniu Rady Wojewódzkiej, odbytem w Kielcach dnia 27 października 1921 r., referat w przedmiocie **utworzenia rezerwatu w najbardziej odpowiedniej partji powierzchniowej wychodni pokładu węgla, zwanego Redenem**. Prezydjum P.K.O.P. zapytane o opinię w tej sprawie, poparło jaknausilniej ten nader ważny projekt. Wychodnia pokładu Redenu, zachowana trwale jako osobliwość i zabytek przyrody polskiej, obudzi w całym świecie kulturalnym wielkie zainteresowanie, gdyż będzie to kapitalna demonstracja najgrubszego pokładu węglowego w Europie. Odwiedzanie tego rezerwatu będzie połączone z wielką korzyścią dla wycieczek szkolnych, górniczych, geologicznych i w ogóle przyrodniczych...”

W. S. [Władysław Szafer] 1922. Wiadomości bieżące. Ochrona Przyrody, 3.

EDUKACJA O GEORÓŻNORODNOŚCI

Zagrożenia i problemy

Niewystarczająca wiedza na temat wartości i walorów przyrody nieożywionej

Potrzeby

Szersza edukacja w zakresie przyrody nieożywionej i ochrony georóżnorodności

Propozycje rozwiązań

Włączenie edukacji o georóżnorodności do programów zajęć szkolnych o regionie

Większe, niż do tej pory, wykorzystanie edukacyjne przyrodniczych portali internetowych, m.in. **Przyroda Województwa Śląskiego**, **Geosilesia**

Wykorzystanie geoturystyki do edukacji o georóżnorodności szerokich kręgów społeczeństwa – istniejące i nowe ścieżki przyrodnicze

CEL STRATEGICZNY W ZAKRESIE OCHRONY GEORÓŻNORODNOŚCI